

AFOGNAK, L'ILLA DESCONEGUDA

A l'hotel d'Anchorage vàrem dormir tres hores. Només vaig tenir temps de rentar-me la cara al lavabo. Un cartell deia: «Prohibit rentar i netejar peix sota multa de 500\$». A les cinc del matí, a l'aeroport, tot eren canyes de pescar i baguls de peix amunt i avall. En un parell d'hores vàrem arribar a Kodiak, procedents d'Anchorage. Ens va venir a buscar a l'aeroport un inuit petit, que per a conduir mirava entre el volant i el *tablier*. Com que no sabia com es deia, li vaig posar «voy voy». Havia plogut molt i dels alts marges de la carretera saltaven cascades d'aigua. Ens va portar a un embarcador d'on sortien els hidroavions que ens havien de portar a Afognak. Ens varen pesar, per equilibrar el pes en les fràgils avionetes, i, després d'esperar que el temps aclarís, sortírem cap a la nostra illa comandats per un pilot jove, molt trempat, que semblava el capità Enciam, tot pentinant els arbres i les moltes de les verdes muntanyes de Kodiak. El vol va durar uns quaranta minuts.

Al sud-oest d'Alaska, al costat de l'illa de Kodiak —l'illa més gran d'Alaska i la segona dels Estats Units després de Hawai—, i dins el golf d'Alaska, en el Pacífic, es troba l'illa d'Afognak, una illa desconeguda que no surt en cap guia. A Afognak viuen cinquanta persones a l'estiu i vint a l'hivern. Entre elles hi ha The Randall Family. En Roy Randall, un texà, va arribar a Alaska el 1961 per dedicar-se a la caça i al parany. Allà va conèixer la Shanoon, i es varen casar el 1968. Es dedicaven a la caça per a vendre pells i crec que degueren fer una gran aclarida de foques, lleons marins, castors, guilles i llúdries marines, abans no arribés la protecció de les espècies. Llavors varen muntar l'empresa que tenen en l'actualitat, Afognak Wilderness Lodge, que és l'única de l'illa, i que es dedica a portar la gent a pescar de primavera a tardor, i a caçar a la tardor i a principis d'hivern. Tenen quatre barques comandades pels fills Luk i Josh, i un parell d'empleats de confiança. La Shanoon porta la direcció i en Roy està retirat. Els altres habitants de l'illa es dediquen a la fusta.

Quan vàrem arribar a l'embarcador, la família ens esperava per fer-nos el *rendez-vous* i assignar-nos les habitacions. Ens varen dir que com que era aviat, podríem sortir a la tarda a pescar. Jo em vaig apuntar a una barca d'uns fotògrafs americans, una mica tronats, però bons i simpàtics. Havien vingut a Afognak per fotografiar els reflexos de l'aigua.

Afognak és un paradís en el sentit literal de la paraula. Perquè en tingueu una idea, l'illa fa uns 1.000 km² i, entre una gran quantitat d'ocells i mamífers, hi campen centenars d'ossos grizzly (*Ursus arctos horribilis*), per no dir un miler, dels 40.000 exemplars que diuen que habiten Alaska. Els boscos d'Afognak estan formats per uns avets gegantins i els seus fiords banyats per aigües clares i especulars que semblen llacs. A l'entrada dels rius, l'aigua bull de la quantitat de salmons que puguen del mar per anar a fresar riu amunt. Aquí vàrem passar tres dies de natura total, pesca i fotografia. El segon dia ja vàrem fer la quota del peix que ens podíem endur facturat: 300 kg de salmó filetejat i ultracongelat. Tot el que es va pescar el tercer dia va tornar a l'aigua. El problema va venir d'un halibut de 80 kg que va pescar un meu cunyat i que ens va desquadrar les captures. Vaig poder veure i fotografiar dos tipus de frarets, diverses espècies d'anàtids, garses de mar, serretes, corbs marins, àguiles marines de cap blanc, foca comuna, lleó marí, llúdria marina i els temibles ossos grizzly.

El grizzly d'aquesta zona es fa tres vegades més gran que el que vaig veure a Denali, per motius de la dieta de salmó que porta, fins al punt que es considera com una subespècie que anomenen Kodiak. Un mascle adult pot arribar a pesar 650 kg i fer 4 m aixecat sobre les potes de darrere. Uns autèntics gegants. La meva primera topada amb el grizzly va ser un dia a mitja tarda. Havia sortit amb la barca d'en Josh amb una meva germana, i ja estàvem cansats de fer fotos a les àguiles marines que localitzàvem en els arbres dels fiords. En un moment donat ens va dir: «¿Voleu veure ossos?» Jo li vaig contestar: «Per això hem vingut a Afognak.» Vàrem entrar en una petita platja d'un dels fiords i, amb el motor parat i recomanant silenci, ens va acostar a la riba. Nosaltres ens pensàvem que els veuríem des de la barca, però quan vàrem veure que tirava l'àncora i ens deia:

«Haureu de caminar una mica», ja no ho vàrem veure tan clar. La meva germana li va preguntar: «¿Això no pot ser perillós?» I ell, adreçant-se la gorra i penjant-se una pistola terrible a la cintura, li va dir: «Si ha de ser perillós, ho serà per als óssos.» Vaig veure clarament que érem al costat d'un altre pioner, i que a partir d'ara ho passaríem magre.

Pujàrem des de la riba al bosc amb treballs: era tot molt moll, les defecacions d'óssos eren arreu, arbres tombats i esgarrapats, clots a terra i una pudor d'ós que us puc assegurar m'ha quedat gravada al cervell per a tota la vida. Eren allà, però no els vàiem. Vàrem caminar molt sobre el terra fangós, i quan ja pensàvem que no els veuríem, en Josh ens va ensenyar un parell de cadells que jugaven enmig del riu. Ens va prevenir que la mare devia ser per allà. I efectivament, una mica més amunt, en un prat, vàrem trobar la mare que jugava amb les dues cries. Vàrem parar-nos i ella ens va veure i ensumar. Aquest moment, ja ho entendreu, tampoc no se m'oblidarà mai. Va ser una sensació entre ganes de recular a poc a poc fins a la barca, dient ja els he vist, i la curiositat que em deia que allò no ho veuria mai més i que pugnava perquè continués allí. En Josh s'acostava més i més, i amb la mà feia que hi anéssim. Nosaltres, amb signes, li dèiem que les nostres òptiques eren molt llargues i que ja hi arribàvem des d'on érem. Al final, vàrem agafar confiança mútua, i ens vàrem acostar fins a uns 30 m. Vàrem passar una bona estona mirant com l'óssa ensenyava a jugar als cadells. Llavors varen baixar al riu, i els ensenyava a pescar salmons. Primer pescava ella, es menjava el cap i els donava la resta. Això ho va fer unes quantes vegades. Més tard, quan pescava, tornava el peix a l'aigua davant l'enuig de les cries que cridaven com unes desesperades. Volia que pesquessin totes soles, els estava ensenyant a pescar. Per un moment vaig pensar que potser els animals eduquen millor els fills que nosaltres, que moltes vegades els ho donem tot sense ensenyar-los com ho han d'aconseguir.

Vàrem deixar l'illa dels reflexos amb recança. Els petits hidroavions que ens varen venir a buscar, abans de tornar-nos a Kodiak, ens varen portar a la península de Katmai, al Katmai National Park & Preserve, que era davant nostre a una mitja hora d'avió. Anàvem allà per veure més grizzlies. Ho teníem garantit. L'avió ens va deixar a un centenar de metres de la platja, i amb botes fins a la cintura vàrem arribar on ens esperava un guia porto-riqueny. Ens va acompanyar riu amunt mentre m'explicava que en aquella zona va ser on els óssos es varen menjar Timothy Treadwell i la seva xicota Amy. Aquest ecologista guillat va conviure i filmar durant tretze estius els óssos d'aquesta zona, fins que un d'ells els va matar i se'ls va menjar en el sentit literal de la paraula (només varen trobar dos o tres dits). Podeu veure aquesta interessant i tremenda experiència en la pel·lícula *Grizzly Man* de Werner Herzog. Em deia el guia que els óssos quan es fan vells, i després de grans lluites, queden sols i marginats, perden dents i tenen greus problemes per a alimentar-se i es converteixen en solitaris i perillosos.

Vàrem passar una bona estona veient els óssos pescar salmons, i entre ells, un de vell, amb ferides fortes i poques dents, que no em feia gens de gràcia, i menys després de l'explicació que m'havia fet el guia. La distància fins als animals era tan curta que a vegades ens arribaven els esquitxos. Sort que davant meu tenia uns quants japonesos ajocats amb les seves càmeres i els seus trípodos. Vaig pensar que per a emparar el primer cop ja em servirien.

Quan retornàvem als hidroavions, després d'aquesta experiència inoblidable, el guia, que vivia en una barca per allà al mig, es va girar i em va dir: «¿Te has fijado? Los osos andan como John Wayne.»

MOWGLI

Il·lustració de Laboratorium